

VII. KRONIKA

SYMPOZJUM WOKÓŁ PROBLEMATYKI MAŁŻEŃSTWA W PRAWIE RZYMSKIM. *HENRICO INSADOWSKI (1888-1946) IN MEMORIAM*

W roku bieżącym przypada 65. rocznica śmierci ks. prof. Henryka Insadowskiego, wybitnego uczonego, który poświęcił się badaniu prawa rzymskiego i kanonicznego. Z tej okazji Katedra Prawa Rzymskiego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, w ramach ostatniego w tym roku akademickim seminarium doktoranckiego, zorganizowała w dniach 5-7 maja 2006 r. sympozjum naukowe zatytułowane *Wokół problematyki małżeństwa w prawie rzymskim. Henrico Insadowski (1888-1946) in memoriam*. Spotkanie odbyło się w Domu Pracy Twórczej KUL w Kazimierzu nad Wisłą. Poza uczestnikami seminarium doktoranckiego wzięli w nim udział także zaproszeni goście.

Obrady otworzyło wystąpienie dziekana Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji ks. prof. dr hab. Antoniego Dębińskiego, który przypomniał naukowe osiągnięcia ks. Insadowskiego w referacie *Wkład Henryka Insadowskiego do nauki prawa rzymskiego*. Następne referaty wygłosili: dr Joanna Misztal-Konecka: *Powinowactwo jako okoliczność wyłączająca zawarcie małżeństwa*; mgr Dorota Ciuła: *Przyczyny rozwodu w prawie rzymskim okresu archaicznego*; dr Monika Wójcik: *Wstąpienie do klasztoru jako przyczyna ustania małżeństwa w prawie justyniańskim*; mgr Maciej Jońca: *Antoniusz i Kleopatra: jakie małżeństwo?*; dr Marzena Dyjakowska: *Horacy o rodzinie rzymskiej*; ks. dr Krzysztof Burczak: *Małżeństwo w ustawodawstwie synodów galijskich IV-VII wieku*; mgr Joanna Gołębiowska: *Przysporzenia na rzecz konkubiny i jej dzieci w ustawodawstwie cesarzy chrześcijańskich*; ks. dr Mirosław Wróbel: *Przysposobienie dziecka w prawie rzymskim, kanonicznym i polskim*; ks. dr Stanisław Józwiak: *Uwagi św. Augustyna na temat małżeństwa i rodziny rzymskiej*.

Odczyty prelegentów spotkały się z zainteresowaniem słuchaczy, czego dowodem była ożywiona dyskusja prowadzona podczas obrad i w kuluarach. Z treścią wystąpień można się będzie zapoznać po publikacji materiałów pokonferencyjnych. Zwieńczeniem spotkania stała się zgodna deklaracja uczestników, wyrażająca chęć jego ponowienia w roku następnym.

MACIEJ JOŃCA (Lublin)

MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA W MENNAGIO O NOWOŻYTNYM KONSTITUCJONALIZMIE

W dniach od 8 do 12 marca 2006 r. odbyła się w Mennagio we Włoszech konferencja pod hasłem *Modern Constitutionalism. International Conference Initiating a New Field of Research in Constitutional History*, której organizatorem był prof. Horst Dippel z Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu w Kassel. Celem konferencji była wymiana poglądów dotyczących początków i rozwoju nowoczesnego konstytucjonalizmu w wybranych krajach świata oraz podsumowanie dotychczasowych i koordynacja dalszych prac w ramach międzynarodowego projektu wydawniczego *Rise of Modern Constitutionalism (1790–1848)*, którym kieruje prof. Dippel, a który wspierany jest finansowo przez Deutsche Forschungsgemeinschaft.

Wygłoszono ogółem 24 referaty w kilku sekcjach tematycznych (m.in. początki nowoczesnego konstytucjonalizmu, konstytucjonalizm a wyzwanie tradycji, nowoczesny konstytucjonalizm a kultura liberalizmu, nowoczesny konstytucjonalizm i ewolucja państw narodowych). Według kwantyfikatora geograficznego wyodrębnić można trzy grupy prelegentów. Problemy konstytucjonalizmu państw Ameryki Południowej przybliżyli Alan Bronfman (Chile), Jorge Lujan (Gwatemala), Pedro Sosa (Wenezuela) oraz Carlos Ramos Nuñez (Peru). Dalsze opracowania koncentrowały się na elementach nowoczesnego konstytucjonalizmu w państwach Europy Zachodniej i Skandynawii. Głos zabrali m.in. Horst Dippel, Peter van den Berg (Holandia), Werner Heun (Niemcy), Thomas Riis (Dania), Ulrich Zegler (Szwajcaria), Dag Michalsen (Norwegia), Stephane Caporal (Francja), Jean Sébastien Fiorucci (Monaco), Fred Stevens (Belgia) oraz Harry T. Dickinson (Wielka Brytania). Europę Środkowo-Wschodnią oraz Południową reprezentowali: Dalibor Cepulo (Chorwacja), Milan Hlavacka (Czechy), András Cieger (Węgry), Simina Elena Tanasescu (Rumunia), Dragoljub Popovic (Serbia) oraz Michail Tsapogas (Grecja). Polski akcent w obradach konferencji stanowił przyczynek poświęcony Konstytucji 3 maja w świetle nowoczesnego konstytucjonalizmu, wygłoszony przez niżej podpisaną. Ponadto o tradycjach konstytucyjnych Liberii mówił Elwood Dunn (obecnie Sewanee, USA), zaś australijskie idee nowoczesnego konstytucjonalizmu „między Westminister a Waszyngtonem” przedstawił Alan Fenna, reprezentujący Instytut Johna Curtina w Perth (Australia).

Uwieńczeniem prac była gorąca dyskusja poświęcona funkcjom konstytucji, elementom *sine qua non* nowoczesnego konstytucjonalizmu oraz jego typach w różnych częściach świata. Planowane jest opublikowanie materiałów konferencyjnych.

ANNA TARNOWSKA (Toruń)

KONFERENCJA HISTORYKÓW DOKTRYN POLITYCZNYCH I PRAWNYCH. SZCZYRK 26-28 MAJA 2006 ROKU

Konferencje naukowe polskiego środowiska historyków doktryn na trwałe wpisały się do kalendarza naukowego społeczności akademickiej. Po ubiegłorocznym spotkaniu w Gnieźnie, poświęconym doktrynom prawa natury, w roku bieżącym symposium odbyło się w Szczyrku.

Organizatorem zjazdu był profesor Ryszard M. Małajny, kierownik Katedry Porównawczego Prawa Konstytucyjnego, Doktryn Politycznych i Prawnych Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego. Współpracował Zakład Administracji Wydziału Turystyki i Administracji Beskidzkiej Wyższej Szkoły Turystyki w Żywcu.

W przeciwieństwie do ubiegłorocznych obrad, których jednolicie określony przedmiot przejrzysto zakreślał ich zakres, dyskusja w Szczyrku poświęcona miała być przedstawieniu najnowszych kierunków prowadzonych badań w dziedzinie szeroko rozumianej historii doktryn politycznych i prawnych. Tak zakreślony przedmiot powodował różnorodność tematyki z konieczną przy tym znaczną rozpiętością chronologiczną. Przedmiot obrad sprawił, że w wielu przypadkach przedstawiane tezy stanowiły podsumowanie prowadzonych przez dłuższy czas przez autorów analiz, wzbogacając dodatkowo walory poznawcze zjazdu.

W pierwszym dniu obrad uczestnicy dyskutowali nad referatami Elżbiety Kundery, *Nie-sprawność państwa we współczesnych koncepcjach ekonomicznych*; Marka Maciejewskiego i Łukasza Machaja, *Zjednoczona Europa w polskich koncepcjach ustrojowych od XVIII do XX w.*; Ryszarda M. Małajnego, *Ewolucja zakresu przedmiotowego ustawy w konstytucjonalizmie europejskim*; Jarosława Kostrubca, *Koncepcja typu idealnego w teorii Georga Jellinka i Maxa Webera*. W szczególności tytuł analizy R.M. Małajnego mógł budzić zainteresowanie słuchaczy. Zakres władzy parlamentu, jej wyłączność od dawna już budziły rozmaite kontrowersje. Ciągłe żywe są pytania o to, jakie materie są regulowane w drodze ustawy, jakie natomiast aktami niższej rangi. Czy określony przedmiot regulacji może być normowany tzw. aktami samoistnymi administracji czy też należy założyć wyłączność legislatywy. Jaką wagę ma treść Jellinkowego „rozstrzygnięcia politycznego” na przedmiot i zakres normowania. Czy zatem utrzymuje się w mocy stara zasada kompetencji ustawodawczej parlamentu w sprawach, które mogą być regulowane przez prawo? Referat R. Małajnego stanowił teoretyczną i ilustrowaną przykładami regulacji Anglii, Francji czy Niemiec podbudowę dla formułowania odpowiedzi na pytanie o zakres władzy ustawodawcy. Jednak ten teoretyczno-historyczny wywód przywiódł obradujących ku dyskusji na temat współczesności: ograniczania zakresu kompetencji normodawczej parlamentów krajowych przez prawo stanowione przez Parlament Europejski. Także pozostałe referaty pierwszego dnia konferencji stały się przedmiotem ożywionej dyskusji. Szkoda, że referat Romana Tokarczyka pt. *Elementy faszyzmu w amerykańskiej myśli politycznej i prawnej* został jedynie odczytany pod nieobecność autora, co uniemożliwiło dyskusję nad jego treścią.

W drugim dniu obrad do dyskusji przedstawione zostały zagadnienia zakresu władzy totalitarnego państwa (J.W. Ochmański, *Administracja świadcząca. Kształtowanie się organizatorskiej funkcji państwa socjalistycznego*); problematyka sędziowskich rozważań o granicach orzekania (G. Ławnikowicz, *Międzywojenne rozważania o granicach sędziowskiego imperium i polityce orzecznictwa*); problemy współczesnego konstytucjonalizmu i idei demokratycznych (M. Jagielski, *Konstytucjonalizacja ochrony prywatności*; M. Bożek, *Znaczenie koncepcji władzy neutralnej Beniamina Constant we współczesnym konstytucjonalizmie*; P. Krzywożyński, *Referendum „za czy przeciw” demokracji*; M. Urbańczyk, *Wolność słowa i jej granice w kontekście wypowiedzi historycznych*). W sesji popołudniowej podjęto dyskusję nad myślą Zygmunta Baumana (K. Kęsicki, *Państwo a jednostka w myśli Z. Baumana*) oraz Fryderyka Nietzschego (M. Baranowska, *Crusoe i Piętaszek, czyli Nietzschego nowa wizja stosunków*

społecznych). Poglądy społecznej nauki Kościoła na własność prywatną zebrał Z. Włodek (*Ewolucja idei własności prywatnej w encyklikach papieskich. Od Rerum novarum Leona XIII do Centesimus annus Jana Pawła II*), zaś P. Dąbrowski ukazywał zapomniane dawno głosy narodowych demokratów w sprawie autonomii Królestwa Polskiego (*Narodowa Demokracja na ziemiach litewsko-białoruskich wobec kwestii autonomii Królestwa Polskiego w latach 1905-1917*).

Przegląd badań uzmysławia, że środowisko historyków doktryn zbliża się w swoich badaniach i dociekaniach coraz to bardziej ku współczesności, poszukując jednocześnie w niedawnej przeszłości uzasadnień dla „praktyki życia” współczesnego. Uświadomienie sobie konieczności poszukiwania związków doktryny z życiem czy praktyką ustawodawczą i formułowanie – na podstawie badań własnych – podstaw modeli regulacji prawnych czy też kierunków zachowań społecznych ciekawie rokuje dla rozwoju tej dyscypliny nauki. Wskazała na to także żywa i ciekawa dyskusja, choć wydawało się pierwotnie, że wysoce specjalistyczny zakres przedmiotowy zjazdu utrudni jej prowadzenie.

Obradom przewodniczyli kolejno profesorowie M. Jaskólski, A. Sylwestrzak i M. Zmierczak, często prowadząc dyskusję w nieoczekiwanym, a przez to wzbogacającym przedstawiane analizy, kierunku.

Zjazd był okazją nie tylko do wymiany myśli, ale i do integracji środowiska. Stanowił też – dzięki gościnności organizatorów – możliwość poznania piękna Ziemi Żywieckiej. Okazuje się, że ogólnie znane zimowe krajobrazy Beskidu Żywieckiego nie tracą uroku także wiosną.

JERZY W. OCHMAŃSKI (Poznań)

OBRONY PRAC DOKTORSKICH

Dnia 10 października 2005 r. odbyła się na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Jarosława Kostrubca pt. *Georga Jellinka ogólna nauka o państwie*. Promotorem w przewodzie był profesor Lech Dubel, zaś recenzentami profesorowie Marek Maciejewski (UWrocław.) i Antoni Pieniążek (UMCS).

Obrona doktoratu odbyła się przed Komisją powołaną przez Radę Wydziału Prawa i Administracji UMCS. Po wysłuchaniu autoreferatu i uwag recenzentów miała miejsce dyskusja.

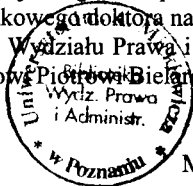
Dnia 12 października 2005 r. Rada Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie w tajnym głosowaniu postanowiła nadać magistrowi Jarosławowi Kostrubcowi stopień naukowy doktora nauk prawnych.

Dnia 27 marca 2006 r. przed Komisją Rady Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Małgorzaty Łuszczynskiej pt. *Filozofia prawa Czesława Martyniaka*. Promotorem w przewodzie był profesor Lech Dubel, recenzentami profesorowie Marek Maciejewski (UWrocław.) i Antoni Pieniążek (UMCS).

Dnia 12 kwietnia 2006 r. Rada Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie nadała magister Małgorzacie Łuszczynskiej stopień naukowy doktora nauk prawnych.

Dnia 7 czerwca 2006 r. przed Radą Naukową Instytutu Nauk o Państwie i Prawa Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Piotra Bielarczyka pt. *Kształtowanie się europejskiej antropologii prawa przed 1939 r.* Promotorem w przewodzie był profesor Hubert Izdebski, zaś recenzentami profesorowie Henryk Olszewski (UAM) i Marek Wąsowicz (UW). Po wysłuchaniu autoreferatu, uwag recenzentów i dyskusji Rada jednogłośnie postanowiła wystąpić do Rady Wydziału o nadanie doktorantowi stopnia naukowego doktora nauk prawnych.

Dnia 14 czerwca 2006 r. Rada Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego jednogłośnie nadała magistrowi Piotrowi Bielarczykowi stopień naukowy doktora nauk prawnych.

MATERIAŁY ZEBRALI:

Hubert Izdebski (UW)

Jarosław Kostrubiec (UMCS)

Małgorzata Łuszczynska (UMCS)